

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 47. europaudvalgsmøde

Dato: mandag den 30. august 2021

Tidspunkt: kl. 15.00

Sted: vær. 1-133

Til stede: Jens Joel (S), Anne Sophie Callesen (RV), Anne Valentina Berthelsen (SF), Søren Søndergaard (EL), Kim Valentin (V) og Katarina Ammitzbøll (KF).

Desuden deltog: Udlændinge- og integrationsminister Mattias Tesfaye.

Anne Valentina Berthelsen fungerede som formand under hele mødet.

Punkt 1. Ekstraordinært rådsmøde (retlige og indre anliggender) den 31. august 2021

Udlændinge- og integrationsministeren forelagde punkterne til orientering.

1. Afghanistan og migration

– Udveksling af synspunkter

Rådsmøde RIA 31/8-21 – bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (20) – bilag 768 (fortroligt brev fra statsministeren til formanden for DER)

Udlændinge- og integrationsministeren: Henset til den udvikling i Afghanistan, som vi alle har været vidner til, er jeg tilfreds med, at det slovenske formandskab har indkaldt til rådsmøde, hvor både aktuelle udfordringer og håndteringen af den mere langsigtede udvikling kan diskuteres.

Der er på den korte bane et helt særligt behov for at bidrage til at sikre humanitær hjælp til den afghanske befolkning og for at sende et stærkt signal til nabolandene om, at EU selvfølgelig vil bistå dem, skulle der opstå en ny stor migrantstrøm.

Jeg har i dag sammen med mine kolleger fra Østrig, Tyskland og Grækenland haft møde med vores kolleger fra Turkmenistan og Tadsjikistan, hvor vi netop havde lejlighed til at drøfte udfordringerne på lidt længere sigt – ikke mindst i Centralasien. Her blev det klart, at landene har stor interesse i at indlede et samarbejde med europæiske lande.

Som måske bekendt har regeringen allerede vedtaget en ny humanitær bevilling på 100 mio. kr. til at dække humanitære behov i Afghanistan og nabolandene og reserveret yderligere 150 mio. kr. i ekstra humanitær nærområdebistand. Det er også i en udviklingspolitisk kontekst store beløb.

Tilmed Kommissionen har på G7-mødet i sidste uge annonceret, at de vil øge det nuværende humanitære bidrag fra 50 mio. euro til 200 mio. euro. Det synes jeg er en virkelig fornuftig beslutning.

Jeg vil til rådsmødet slå til lyd for, at vi nu skal samle os om at inddæmme den situation, der er ved at opstå. Det er nødvendigt, for at den humanitære krise ikke forværres yderligere, og at Europa ikke pludselig står med en ny flygtninge- og migrantkrise.

Vi skal i den forbindelse tage ved lære af krisen i Syrien. Den massive tilstrømning af syrere til EU i 2015 fandt nemlig først sted ca. 2 år efter, at masseflugten derfra begyndte. En årsag til, at så mange syrere pludselig forlod nærområderne i 2015, vurderes at være de forværrede levevilkår, der bl.a. skyldtes en nedgang i den humanitære bistand og i hjælpen til at opretholde rimelige leveforhold.

Læren fra krisen i 2015 er derfor, at folk på et tidspunkt vil begynde at bevæge sig ud på ruterne mod EU – uanset hvor farlige de måtte være – hvis ikke verdenssamfundet sikrer, at nabolandene er i stand til at sørge for ordentlige leveforhold. Her spiller EU og medlemsstaterne en afgørende rolle.

EU og verdenssamfundet skal derfor yde al nødvendig humanitær bistand til befolkningen i Afghanistan og til landene i nærområderne. Vi skal hjælpe der, hvor behovet er størst. Og vi skal hjælpe på en måde, så de afghanere, der måtte begive sig ud af landet, bliver så tæt på deres land som muligt. Kun på den måde kan vi hjælpe flest muligt.

Skulle vi på et tidspunkt se en ny stor migrantbevægelse fra Afghanistan mod EU, er det også vigtigt, at vi dels samarbejder med landene langs ruterne for at opbygge deres evne til at håndtere disse migrationsstrømme, og dels har kontrol med EU's ydre grænse.

Derudover er det vigtigt, at EU og medlemsstaterne så vidt muligt sender enslydende signaler. Og at signalerne ikke skaber forkerte forventninger hos afghanerne – altså kommer til at udgøre det, man kalder en pull-faktor. Andre EU lande har også givet udtryk for dette, bl.a. Tyskland.

Vi skal med andre ord undgå en situation med massetilstrømning, som vi så i 2015 og 2016.

Danmark er allerede langt bedre rustet til at håndtere den slags situationer. Det er vigtigt at holde sig for øje. Lovgivningen i Danmark er på plads i dag – det var den ikke i 2015 – bl.a. grænsekontrol, transportøransvar og det, der bliver kaldt nødbremsen.

Min fornemmelse er, at også mange af EU-landene ligger på samme linje som Danmark. Særligt synes sikring af den tilstrækkelige kapacitet og de nødvendige ressourcer i nærområdet til at håndtere en eventuel strøm af flygtninge og irregulære migranter at have fået markant større opmærksomhed fra medlemsstaterne, også med henblik på at sikre rimelige levevilkår i landene på ruten.

Fælles erklæring

Til sidst skal jeg orientere om, at formandskabet har en ambition om, at der skal vedtages en fælles erklæring på rådsmødet. Overordnet ligger det slovenske formandskabs seneste version af erklæringen – efter bl.a. input fra Danmark – fint på linje med danske prioriteter.

Erklæringen indeholder følgende fokuspunkter:

- Der er behov for en koordineret og fælles indsats i forbindelse med de aktuelle udfordringer og med henblik på at forhindre, at EU kommer i en situation med massetilstrømning, som vi så i 2015. Og i den forbindelse fremgår det rigtigt af erklæringsudkastet, at det er afgørende, at hverken medlemsstater eller EU sender signaler, der kunne foranledige afghanere til at tro, at porten til Europa er åben.
- Der er særligt fokus på EU's eksterne dimension af migrationsudfordringerne, herunder informationskampagner, der modarbejder menneskesmuglernes forretningsmodel, hvor folk bliver opfordret til at begive sig ud på ofte farefulde migrationsruter.
- EU skal fortsætte med at samarbejde tæt med internationale partnere, særligt FN, om stabilisering af regionen og at humanitær assistance sikres for sårbare befolkningsgrupper i Afghanistan og i nabolande.
- EU vil fortsætte med at arbejde tæt sammen med nabolande om at sørge for den nødvendige kapacitet med henblik på at sikre den nødvendige modtagekapacitet såvel som bekæmpelse af menneskesmuglere.
- Finansiering af indsatserne er afgørende. Derfor adresserer erklæringen også behovet for at identificere de midler, som EU allerede nu kan gøre brug af, det vil sige inden for rammerne af MFF'en.
- Sikkerhedsaspektet er et andet afgørende forhold, som skal håndteres. Derfor indeholder udkastet til erklæring også ordlyd om, at EU og medlemsstaterne skal gøre deres yderste for at sikre, at situationen i Afghanistan ikke kommer til at udgøre en sikkerhedsudfordring for Den Europæiske Union og borgerne her i Europa.
- EU og medlemsstaterne er fast besluttet på effektivt at beskytte EU's eksterne grænser og selvfølgelig at leve op til vores internationale forpligtelser om beskyttelse af dem, der opfylder kravene i bl.a. flygtningekonventionen.

Det kan regeringen støtte op om.

Der er enkelte aspekter, som regeringen også finder afgørende, og som jeg vil fremføre på rådsmødet, nemlig:

1. Erklæringen bør ikke kun adressere humanitære og beskyttelsesmæssige forhold. De er vigtige, men EU's indsats skal i lige så høj grad sikre, at leveforholdene i nabolandene og i lande langs migrationsruterne, der huser eller måtte komme til at huse mange flere afghanere, er af en sådan standard, at afghanerne ikke føler sig tvunget til at rejse videre mod Europa. Som bekendt mener regeringen, at vi kan hjælpe langt flere, hvis det foregår tættere på oprindelseslandene end ved at flytte folk til Europa.
2. Jeg vil italesætte vigtigheden af, at vi også bistår både nabolande og lande langs migrationsruterne med at sikre den nødvendige kapacitet på asyl og grænseområdet og til at bekæmpe menneskesmugling.
3. Det er afgørende, at EU's indsats markant bidrager til at sikre, at flygtninge- og irregulære migrantstrømme inddæmmes så tidligt på ruten som muligt.

4. Hvis der opstår et særligt pres på Europas ydre grænser som følge af krisen i Afghanistan, er det vigtigt, at vi hurtigt og effektivt kan levere hjælp til det eller de pågældende lande, ligesom vi har set med Litauen for nylig.

Status over erklæringen er, at vi netop nu har modtaget en revideret version, som jeg ikke har haft mulighed for at læse endnu. Hvordan det ender, ved vi derfor først, når forhandlingerne på mødet i morgen er afsluttede.

Anne Valentina Berthelsen: Det er godt at få drøftet situationen i Afghanistan, da vi helst skal undgå en situation som den i 2015. Det er der nok bred enighed om.

I Socialistisk Folkeparti synes vi, at EU skal sikre humanitærbistand til både de afghanske borgere og til landene i nærområdet. Så det er rigtig fint, at Kommissionen vil firedoble det nuværende humanitære bidrag til Afghanistan.

Vi mener også, at vi fra dansk side bør gøre brug af kvoteflygtningeordningen. Vi har jo afsat penge til det på finansloven, og FN opfordrer til, at vi bruger den. Jeg håber, ministeren vil tage det med videre.

Søren Søndergaard: Jeg synes også, det er rigtig godt, at man forsøger at undgå en gentagelse af situationen i Syrien, hvor mange af dem, der flygtede til nabolandene, opgav håbet om at blive og flygtede videre til Europa.

Danmark har evakueret lokale afghanere ansat af Danmark – tolke, folk på ambassaden og andre, der medvirkede til danske projekter. Men der var jo også mange lokale afghanere, der arbejdede for EU-projekter. Hvor mange af disse er blevet evakueret til EU-område? Og hvad er perspektiverne for deres relokalisering?

Tyrkiets præsident, Recep Tayyip Erdoğan, har udtalt sig om sin rolle med hensyn til flygtninge. Hvad har han præcist sagt til EU, og hvad har EU præcist svaret?

Anne Sophie Callesen: Radikale Venstre er enige med Socialistisk Folkeparti i, at vi skal anvende kvoteflygtningeordningen.

Hvordan vil man konkret håndtere humanitærbistanden til Afghanistans nærområder? Hvilke lande skal modtage bistand? Hvordan skal bistanden konkret bidrage til, at disse mennesker ikke vil flygte videre til Europa?

Jeg vil gerne hejse et flag for, at humanitær bistand i sig selv ikke er tilstrækkeligt. Mennesker flygter ikke kun for at få mad – somme tider skyldes det også et ønske om frihed og rettigheder. Jeg mener, det er afgørende fortsat at støtte civilsamfundet i Afghanistan, såsom lokale medier og uddannelse. Vi har som kontinent et ansvar for også at yde bredere udviklingsbistand efter at have været i krig i Afghanistan. Jeg ved, at det falder uden for ministerens sædvanlige ressort, men da det er på dagsordenen til mødet i morgen, vil jeg meget gerne bede om en kommentar på det.

Udlændinge- og integrationsministeren: Vi taler hele tiden om 2015, fordi det er det europæiske perspektiv på fordrivelsen fra Syrien. Men spørger man Jordan eller Libanon, vil de nok pege på 2012 eller 2013, for der var jo masser af udvandring før 2015. Det var bare først i 2015, at vi for alvor så store migrantstrømme i Europa. Lektien er, at nødhjælpsorganisationerne ikke må mangle

finansiering. I første omgang handler det om akut nødhjælp, men vi må ikke stoppe der, for mennesker har brug for mere end et telt at sove i og en vis mængde ris om dagen. Der er brug for undervisning, sikkerhed, rettigheder og noget meningsfuldt i tilværelsen – det, man i FN kalder livelihood. Det skal være med til at forhindre, at folk sætter sig i bevægelse i stort omfang – det er der både nogle humanitære årsager til, men også nogle udlændingepolitiske årsager til.

Jeg har holdt møde med nogle ministre fra to nabolande til Afghanistan, nemlig Turkmenistan og Tadsjikistan. Vi talte om nogle af de sikkerhedsmæssige aspekter af at opretholde nogenlunde leveforhold, da det er for let for radikaliserede ekstremister at rekruttere blandt sultne maver. Regeringen har derfor ikke alene besluttet at give en ekstrabevilling på 100 til Internationalt Røde Kors og UNHCR, men allerede fundet yderligere 150 mio. kr. i støtte. Vi er også glade for, at Kommissionen har firedoblet humanitærbistanden.

Til Anne Valentina Berthelsen og Anne Sophie Callesen: Vi har ingen planer om at ændre beslutningen om antallet af kvoteflygtninge i 2021.

Til Søren Søndergaard: Regeringen mener også, at Danmark er forpligtet til at evakuere ansatte hos de internationale organisationer. Der er evakueret 988 mennesker, som er en blanding af danske statsborgere, tolke, ansatte i ngo'er og internationale organisationer osv. Solidaritetspuljen, der består af ansatte hos NATO, EU og FN, udgør 161 personer. Jeg ved ikke, hvor mange af disse personer har arbejdet specifikt for EU.

Til Søren Søndergaard om, hvad Erdoğan har sagt til EU, og hvad EU har svaret: Jeg ved kun, hvad man kan læse i danske og internationale medier. Men jeg er ret sikker på, at forholdet til Tyrkiet vil blive diskuteret i morgen. Efter det håber jeg at kunne svare på spørgsmålet.

Ingen af nabolandene til Afghanistan har oplevet en markant øget tilstrømning de seneste uger, men FN vurderer, at en halv million afghanere er internt fordrevne. Dertil sker Talibans magtovertagelse midt i en tørke i Afghanistan, hvilket ikke gør situationen lettere at håndtere. Det er også derfor, at regeringen har valgt at give en ekstra bevilling på 100 mio. kr. til Internationalt Røde Kors og FN-organisationen UNHCR, som arbejder med flygtninge og fordrevne.

Søren Søndergaard: Hvis Taliban opfører sig, som man kan frygte, vil vi nok se en øgning i flygtningestrømmen til både Pakistan og de andre nabolande, selv om Pakistan vist har gjort det meget vanskeligt for flygtninge at komme ind i landet. Vi er tydeligvis enige om, at det gælder om at sikre gode forhold for flygtningene, så de ikke søger videre fra nærområderne – f.eks. ved at sikre undervisning til alle børn.

Jeg ser frem til at høre mere om diskussionen om Erdoğan.

Det lader til, at mange er evakueret til Danmark. Men hvor mange er i alt blevet evakueret til medlemslandene? Man kan jo ikke bare blive evakueret til EU-land, så hvordan skal de fordeles, hvis der i fremtiden bliver evakueret endnu flere?

Katarina Ammitzbøll: Det er nok ikke alle Afghanistans nabolande, der er de nemmeste at tale med. Man kunne godt forestille sig, at mange afghanere ville rykke til Tadsjikistan – særligt dem, der er bosat i den nordlige del og har sproglige fællestræk med tadsjikerne. Mange har desuden boet i Pakistan eller har relationer dertil. Forventer ministeren at føre en samtale med Pakistan om

håndteringen af flygtninge og oprettelse af en nærområdeindsats? Og hvor mange søger over mod Iran?

100 mio. kr. ekstra lyder måske meget flot, men mange andre bevillinger som f.eks. lønninger til lærere bliver til gengæld bremset lige nu. Vi plejer at bevilge 500 mio. kr. til Afghanistan om året, så vi sparer faktisk bare på gyngerne, hvad vi giver på karrusellerne.

Lige nu består den interne hjælp af akut nødhjælp, men kunne man forestille sig i højere grad at udbrede livelihood-indsatsen som en del af nærområdeindsatsen i nabolandene?

Hvad er ministerens holdning til de mure, der nu bliver bygget i Grækenland og Tyrkiet?

Udlændinge- og integrationsministeren: Mødet med Turkmenistan og Tadsjikistan var arrangeret af Østrigs udenrigsminister og indenrigsminister. Derudover deltog den tyske og den græske regering. Det er kun positivt, for vi skal række ud til de lande, der står med udfordringerne nu. Men den danske regerings holdning er – og det vil jeg også nævne på rådsmødet i morgen – at EU på vegne af Europas lande så vidt muligt bør håndtere dialogen med nabolandene. Det betyder ikke, at vi som land ikke kan have en selvstændig dialog, men dialogen skal primært foregå igennem EU.

Jeg har et møde med Pakistans ambassadør snart, og her vil vi tale om landets evne til at håndtere flygtningesituationen, og hvordan vi fra dansk side kan bakke op om nærområdeindsatsen.

I 2015 byggede Ungarn en grænsemur, som skabte enorm debat i Europa. Dengang blev den ungarske regering udskammet, men i dag bygger masser af lande mure, som hver for sig udgør brudstykker af Fort Europa. Danmark bidrager med personale og økonomi til at sikre den ydre grænse igennem Frontex. Det gør vi med åbne øjne, fordi vi erkender, at man er nødt til at bygge de ydre grænser op, hvis man vil bevare den interne frie bevægelighed i Europa. Jeg har fuld forståelse for, at lande som Litauen, Grækenland og Spanien bygger mure og grænsehegn, men mure er kun en del af løsningen. Hvis problemerne på den anden side bliver store nok, vil de alligevel blive forceret. Vi skal derfor sørge for, at der ikke opstår situationer, hvor folk sætter sig i bevægelse.

Til Søren Søndergaard: Jeg ved ikke, hvor mange EU-ansatte der er blevet evakueret. Jeg vil opfordre udvalget til at stille spørgsmålet til Udenrigsministeriet.

2. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

3. Siden sidst

a) Orientering om præjudiciel sag ved EU-Domstolen C-379/20, B mod Udlændingenævnet

EUU alm. del (20) – bilag 142 (notat om afgivelse af indlæg i sagen)

Udlændinge- og integrationsministeren: Jeg vil nu orientere udvalget om en verserende dansk sag ved EU-Domstolen, som regeringen har afgivet skriftligt indlæg i. Der forventes dom i sagen på torsdag den 2. september 2021. Udvalget er tidligere orienteret om sagen og om den danske argumentationslinje i forbindelse med regeringens beslutning om at afgive indlæg. Domstolen har besluttet at træffe afgørelse uden at afholde retsmøde og uden forslag til afgørelse fra en generaladvokat.

Sagen vedrører fortolkningen af en afgørelse fra Associeringsrådet, som er vedtaget inden for rammerne af associeringsaftalen mellem EU og Tyrkiet.

Den danske sag, der ligger til grund for forelæggelsen for EU-Domstolen, vedrører et afslag til en tyrkisk statsborger på at blive familiesammenført med sin herboende tyrkiske far. Den tyrkiske statsborger var mindreårig.

Spørgsmålet i sagen er, om 15-årskravet i udlændingeloven er i strid med associeringsaftalekomplekset. 15-årskravet betyder, at der som udgangspunkt meddeles afslag på familiesammenføring med børn, der er fyldt 15 år, medmindre ganske særlige grunde – herunder hensynet til familiens enhed og barnets tarv – taler for, at der alligevel skal meddeles opholdstilladelse.

I den konkrete sag var afslaget begrundet med, at den mindreårige tyrkiske statsborger på ansøgningstidspunktet var ca. 17,5 år, hvorfor 15-årskravet ikke var opfyldt, og at der ikke var oplyst om ganske særlige grunde, som talte for alligevel at meddele opholdstilladelse.

Udvalget blev orienteret om sagen ved notat af 2. december 2020. Den danske regering har i overensstemmelse med linjen i notatet til udvalget bl.a. argumenteret for, at 15-årskravet er foreneligt med aftalekomplekset mellem EU og Tyrkiet. Der henvises i indlægget bl.a. til, at kravet er begrundet i hensynet til at sikre en vellykket integration, og at det konkret kan fraviges, og at børn mellem 15 og 18 år således kan familiesammenføres, når der foreligger ganske særlige grunde.

Som nævnt har EU-Domstolen i denne sag besluttet, at sagen kan afgøres uden retsmøde og uden forslag til afgørelse fra en generaladvokat. Jeg har derfor ikke nogen pejling på, hvilken vej vinden blæser i forhold til dommens udfald. Det ved vi først på torsdag. Jeg kan dog sige, at Kommissionens indlæg overordnet er på linje med det danske i forhold til lovligheden af den danske regel.

Afhængig af dommenes eventuelle betydning for dansk ret vil udvalget selvfølgelig blive orienteret på ny, lige så snart vi har gnavet os igennem dommen.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt

Mødet sluttede kl. 15.41.